

Jaarverslag 2022: Focus op de toekomstprojecten van de FSMA

FSMA

AUTORITEIT
VOOR FINANCIËLE
DIENSTEN
EN MARKTEN

AUTORITÉ
DES SERVICES
ET MARCHÉS
FINANCIERS

Jean-Paul Servais

Voorzitter

23/06/2023

Context

- Publicatie **jaарverslag 2022**: focus op de 20 toekomstprojecten van de FSMA
- **20 toekomstprojecten**:
  - 20 projecten, gespreid over **7 actuele thema's**
  - Gelanceerd in **oktober 2022** naar aanleiding van 20 jaar wet financieel toezicht
  - Niet-exhaustieve en evolutieve lijst van projecten / werven / initiatieven voor de komende jaren
- Naar aanleiding van de publicatie van het FSMA-jaarverslag 2022:
  - Eerste **stand van zaken over de uitvoering** van deze projecten
  - Extra focus op enkele **markante thema's** die ook in het jaarverslag aan bod komen (onder meer data analytics)

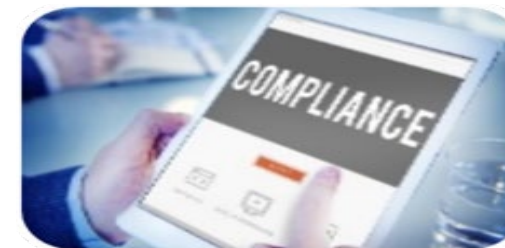
7 thema's

Digitalisering van activa en van financiële diensten: **werken aan risicobewustzijn en inclusie**

Duurzaamheid: de **aandeelhoudersdialoog** als uitdaging voor de ondernemingen en de **strijd tegen greenwashing**

Compliance als basishouding in alle geledingen van de ondernemingen

Checks & balances en **integriteit** in **genoteerde vennootschappen**

Eenvoud en kostentransparantie van financiële en verzekeringsproducten

Interactie tussen de FSMA en de hoven en rechtbanken

Financiële educatie 3.0

Stand van zaken uitvoering projecten

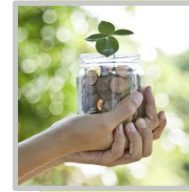
- Erg snelle implementatie
- Sinds de lancering in oktober 2022 is **ruim driekwart van de 20 toekomstprojecten opgestart of reeds afgerond.**
- Die projecten worden in deze presentatie nader toegelicht.

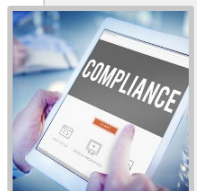
20 projecten: stand van zaken

- ✓ Toezien op reclame voor cryptomunten
- ✓ Toegang tot het bankkantoor behouden (financiële inclusie)
- Trading apps omkaderen

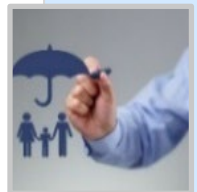
- ✓ Greenwashing opsporen via data-analyse
- ✓ Toezien op ESG-dataproviders en ESG-rating agencies
- De aandeelhoudersdialog over duurzaamheid organiseren

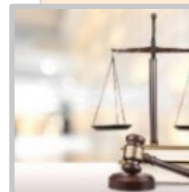
- ✓ De “Bankierseed” invoeren, inclusief sanctieregime
- ✓ Een structurele dialoog tussen FSMA en compliancefunctie opzetten
- ✓ De regels over de compliancefunctie bij kleine ondernemingen bijstellen

- ✓ Rol van onafhankelijke bestuurders van genoteerde ondernemingen verankeren
- ✓ Een beroepsverbod invoeren voor veroordeelde bestuurders van genoteerde ondernemingen
- ✓ Aandeelhouders van genoteerde ondernemingen een rol geven bij de overdracht van significante activa

- ✓ Gsm-verzekeringen omkaderen
- ✓ Brandverzekeringen vereenvoudigen
- ✓ De impact van kosten op rendement van producten in kaart brengen

- ✓ Alternative Dispute Resolution organiseren in België
- De bewijslast omkeren voor gedupeerde beleggers
- Efficiënter rechtsherstel voor particulieren bevorderen

- ✓ FSMA Academy
- ✓ Wikifin ‘On Tour’

Toe zien op reclame voor cryptomunten

VASTSTELLINGEN

Cryptomunten zijn **populair** als belegging.

Maar een belegging in cryptomunten is erg **risicovol**:

- Er is geen reëel onderliggend actief.
- Er zijn geen wettelijke garanties.
- Vele aanbiedingen zijn frauduleus.
- Het risico op hacking is groot.

Er zijn momenteel **geen regels voor de commercialisering** van cryptomunten.

ACTIE

Op basis van de wet van 5 juli 2022 heeft de FSMA een reglement opgesteld.

De **nieuwe spelregels** voor de publiciteit voor cryptomunten gericht op het Belgische publiek omvatten:

- **Verplichte vermeldingen** die de aandacht vestigen op risico's ('Virtuele munten, reële risico's. De enige garantie in crypto is het risico.')
- Verplichte **voorafgaande notificatie** van massacampagnes
- **Basisregel**: correcte en niet-misleidende informatie

Reglement werd van kracht op 17 mei 2023 voor nieuwe reclame en op 17 juni voor bestaande reclame.

Eerste fase: informeren van de betrokken spelers + screening van nieuwe reclame + verder onderzoek van bepaalde dossiers

Tweede fase: screening alle reclame op websites van aanbieders van virtuele munten

Overige actie cryptomunten: zie volgende slides

Cryptomunten: andere aspecten

- Naast de nieuwe (Belgische) regels voor reclame voor cryptomunten, zijn er **zowel nationaal als internationaal initiatieven**
- **Europees kader voor cryptoregulering (MiCA)**: treedt in werking in januari 2025
- IOSCO, de internationale organisatie van toezichthouders op de financiële markten, deed belangrijke aanbevelingen voor de **eerste wereldwijde standaarden** voor regels voor cryptomunten:

Cryptomunten: andere aspecten

- Financiële educatie:

Greenwashing opsporen via data-analyse

VASTSTELLINGEN

Beleggers hebben meer aandacht voor ESG-criteria en er is een **grotere vraag naar duurzame beleggingen**.

Het aanbod van duurzame beleggingen breidt uit, en daarmee ook het **risico op greenwashing**, waarbij beleggingen ten onrechte als duurzaam voorgesteld worden.

ACTIE

De FSMA screent de beleggingsfondsen en verzekeringsproducten via data-analyse **op potentiële greenwashing**. Later volgt uitbreiding naar andere toezichtsdomeinen.

De FSMA ontwikkelde een tool om potentiële greenwashers **frequent en automatisch te detecteren**.

Daarbij wordt gebruik gemaakt van ESG-data op instrument- en ondernemingsniveau om anomalieën te detecteren; daarnaast worden uitsluitingslijsten gebruikt.

Op basis van de automatische detectie kan de FSMA dan een **kwalitatieve analyse** doen (kijken of de geïdentificeerde beleggingen stroken met het beleggingsbeleid).

Momenteel zijn deze analyses aan de gang.

Andere toepassingen data-analyse: zie volgende slides

Data-analyse: andere toepassingen

- De FSMA maakt **steeds meer gebruik van data-analyse**. Naast het opsporen van greenwashing schakelt de FSMA data-analyse onder meer in om:
  - na te gaan of financiële spelers zich houden aan regelgeving
  - data te verzamelen voor risicomodellen voor controles
  - te ‘webscrapen’ om inbreuken op te sporen
- De FSMA richtte een **expertisecentrum** voor data-analyse op:
  - **6 voltijdse equivalenten**: data analisten (data scientists, experten risicobeheer en analisten) & doctorandi in economie of statistiek
  - **Projecten**: (big) data analyse (kwantitatief), natural language processing (text mining), A.I., webscraping, risicomodellen
- **Voorbeelden van het gebruik van data-analyse**:
  - controle van **publiciteit voor verzekeringsproducten** (zie slides 12-13)
  - toezicht op de meldplicht van **transacties leidinggevenden** (zie slides 14-16)
  - opsporen van **frauduleuze kredietwebsites**
  - identificeren van **finfluencers**

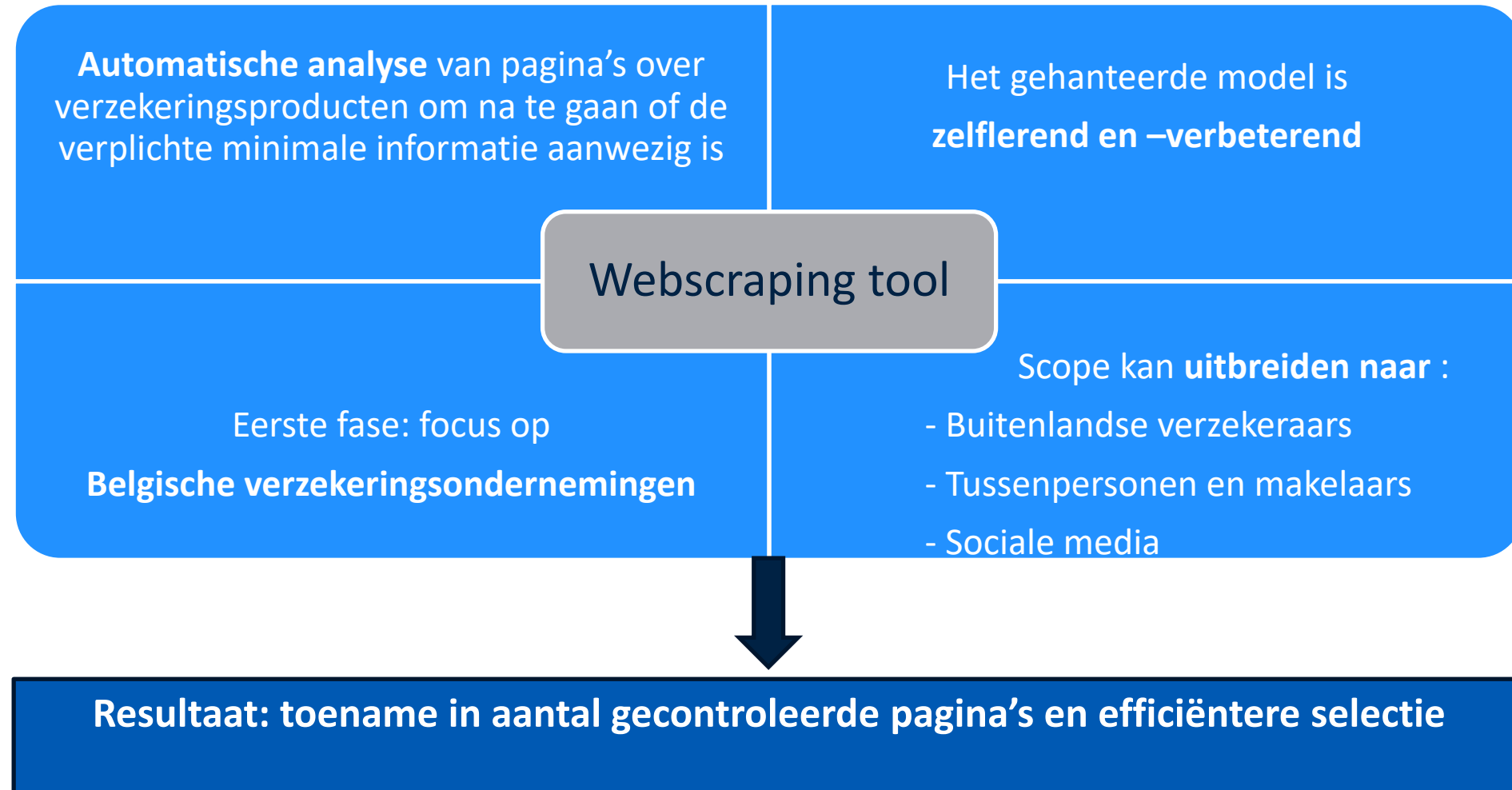
Data-analyse: voorbeeld van controle publiciteit verzekeringsproducten (1)

De FSMA heeft een a-posteriori bevoegdheid voor toezicht op publiciteit voor verzekeringsproducten

De hoeveelheid publiciteit die verspreid zit over het ganse web, maakt het moeilijk om deze allemaal manueel op te sporen en te controleren

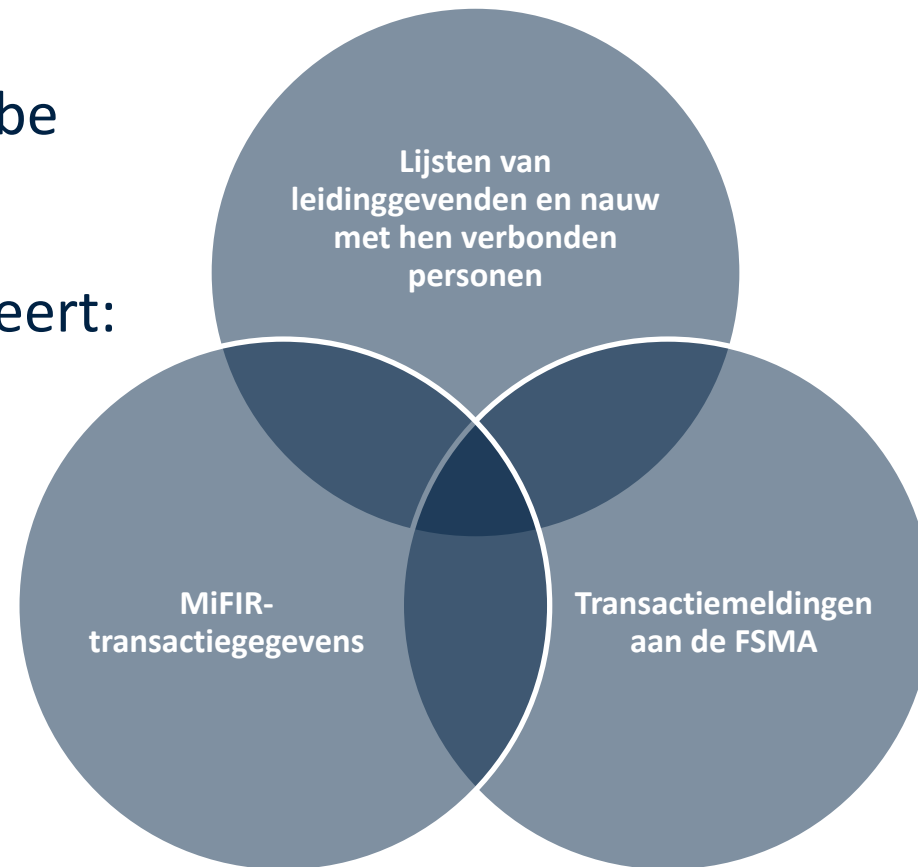
Webscraping-tool staat toe om publiciteit voor producten te identificeren en vervolgens een indicatie te geven van het al dan niet conform zijn met de wettelijke bepalingen

Data-analyse: voorbeeld van controle publiciteit verzekeringsproducten(2)

Data-analyse: transacties leidinggevenden

- Meldingen = belangrijke informatie voor de markt in het kader van het **voorkomen van marktmisbruik**
- **Meest bezochte pagina** op fsma.be
- Tool voor het opsporen van niet-gemelde transacties combineert:

Data-analyse: transacties leidinggevenden

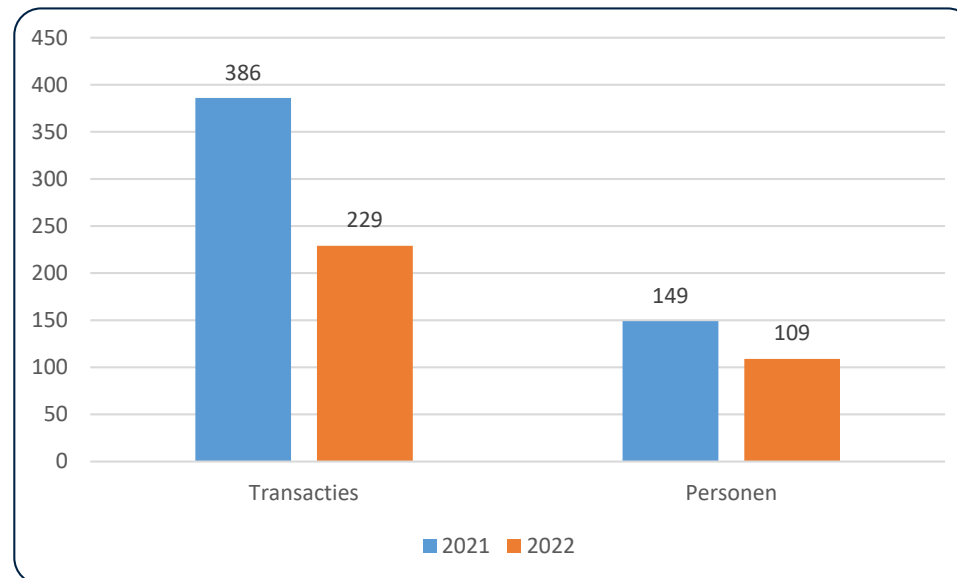
Tool meldt automatisch elke transactie die niet terug te vinden is in het overzicht van de transactiemeldingen aan de FSMA = meldplicht mogelijk niet nageleefd

Vennootschappen scherpen interne procedures aan, bijvoorbeeld door lijsten op te stellen over wie onder de meldplicht valt

Tool draagt bij tot een striktere naleving van de meldplicht

Data-analyse: transacties leidinggevenden

- **Aantal opgespoorde transacties** die mogelijk probleem stellen, neemt af (zie grafiek)
- In de meeste **gevallen geen sprake van inbreuk** op meldplicht:
  - geen meldplicht vereist
  - fout of vergetelheid in melding
- Meldplicht in 2022 niet nageleefd in 24 transacties van 12 verschillende personen => **minnelijke schikking of waarschuwing**

Toezen op ESG-data providers en ESG-rating agencies

VASTSTELLINGEN

Met de groeiende vraag naar duurzame beleggingen groeit ook de **behoefte aan transparantie en aan betrouwbare ESG-data**.

Maar:

- De ESG-data van verschillende *providers* vertonen soms grote verschillen voor eenzelfde product, doordat ze **uiteenlopende methodologieën** gebruiken en door de **ongelijke kwaliteit** van de analyses.
- De ESG-data providers en ESG-rating agencies zijn momenteel grotendeels **niet gereguleerd**.

ACTIE

De FSMA pleit op EU-niveau voor **toezicht op de ESG-data providers en ESG-rating agencies**.

De Europese Commissie deed op 13 juni een voorstel van regulering van ESG-ratings en dat komt mogelijk op tafel tijdens het Belgische voorzitterschap van de EU (2024).

De Commissie wil tegemoetkomen aan de behoeften van de Europese ESG-ratingmarkt door de betrouwbaarheid en vergelijkbaarheid ervan te versterken.

Nieuwe regels zijn gericht zijn op:

- het voorkomen van belangenconflicten (met name de scheiding van ESG-ratingactiviteiten en andere activiteiten),
- minimumvereisten voor de transparantie van evaluatiemethoden, en
- de invoering van een Europees toezichtstelsel (ESG-ratingdienstverleners zijn momenteel niet gereguleerd in de lidstaten).

Toegang tot het bankkantoor behouden (financiële inclusie)

VASTSTELLINGEN

De **toenemende digitalisering** van bankdiensten houdt het **risico** in dat o.a. meer kwetsbare groepen de **toegang tot die diensten verliezen**.

De sluiting van bankkantoren vergroot dat risico.

ACTIE

De FSMA wil samen met de NBB technische ondersteuning bieden bij de implementatie van het **project** uit het 7de beheerscontract van **bpost** met de overheid ondersteunen:

- 657 postkantoren zouden ook basis-bankdiensten aanbieden.
- Het aanbod zou gelden voor klanten van alle banken.

De FSMA stelt haar expertise ter beschikking om het **wettelijk kader** inzake bemiddeling in bank- en beleggingsdiensten aan te passen:

- Bpost is momenteel (**exclusief**) **agent** van BNP Paribas Fortis. In de huidige stand van de wetgeving kan bpost geen agent worden van andere banken.
- Er is daarom een **passend statuut** nodig **voor bpost**, zonder afbreuk te doen aan de huidige statuten van agent en makelaar in bank- en beleggingsdiensten.

Voorontwerp van wet is klaar en wil fysieke toegang tot het bankkantoor waarborgen voor kwetsbare groepen, die er dagelijkse verrichtingen kunnen uitvoeren.

Dit project is complementair met andere initiatieven.

De “Bankierseed” invoeren, inclusief sanctieregime

VASTSTELLINGEN

« **Klantbelang centraal** » is dank zij MiFID de *tone at the top* bij de grote meerderheid van onze financiële instellingen.

Maar dit motto is nog niet doorgesijpeld **in alle geledingen** van de organisaties.

ACTIE

De FSMA wil het vertrouwen in de financiële sector ondersteunen door **volmachthouders** een eed te laten afleggen dat ze **deontologische regels** zullen naleven gebaseerd op de volgende principes:

- Eerlijkheid en integriteit,
- Bekwaamheid en professionalisme,
- Eerlijke en gepaste behandeling van de klanten
- Transparantie en samenwerking met de toezichthouders.

Het **voorstel van wetgevend kader** omvat ook een **sanctieregime** :

- **Saisine van de FSMA** na klacht of op basis van vaststellingen in het kader van haar missie
- Mogelijke **tuchtsancties**: waarschuwing of beroepsverbod
- **Centraal register** bij de FSMA om de doelmatigheid van sancties te waarborgen ook bij verandering van werkgever (*'prevent bad apples from rolling'*)

De Ministerraad keurde het voorontwerp van wet in verband met de « Bankierseed » goed op 21 april 2023

Een structurele dialoog FSMA / compliancefunctie opzetten

VASTSTELLINGEN

De FSMA wil de ondernemingen zoveel mogelijk **ondersteunen** bij de implementatie van nieuwe regelgeving.

De compliancefunctie speelt een sleutelrol bij de dialoog tussen de FSMA en de ondernemingen.

De jongste jaren heeft de FSMA compliance days en vormingen georganiseerd, die positief werden onthaald, maar er is marge voor een meer continuë dialoog.

ACTIE

De FSMA wil de contacten met de compliance officers **structureel omkaderen**, door onder meer:

- Een **jaarlijkse Compliance Day**
- Een **jaarlijks webinar** voor de compliance officers (cf. AMLCO-day 3.10.22)

Deze contacten bieden de volgende mogelijkheden:

- De FSMA kan bepaalde **boodschappen** geven.
- Zij kan gerichte **vormingen** geven.
- Zij houdt de **vinger aan de pols** over mogelijke hinderpalen bij de implementatie van nieuwe regelgeving.

Deze gestructureerde dialoog inzake compliance is lopende.

De regels over de compliancefunctie bij kleine ondernemingen bijstellen

VASTSTELLINGEN

De erkenningsprocedure voor compliance officers kan zwaar zijn voor sommige kleine ondernemingen.

Compliance officer is een knelpuntberoep geworden.

ACTIE

De FSMA stelt **aanpassingen** voor van het **FSMA-reglement over de erkenning van compliance officers** :

- Een inschrijving toelaten op de **voorlopige lijst** van compliance officers die **nog niet over de vereiste 3 jaar ervaring** beschikken, op voorwaarde dat er gepaste begeleiding is voorzien
- Bepaalde **zeer kleine ondernemingen** (bv. lokale verzekeringsondernemingen, zelfbeheerde ICB's, ...) **vrijstellen** van de verplichting om een door de FSMA erkende compliance officer te hebben.

De voorstellen zijn opgenomen in een lijst van wetswijzigingen. Wijzigingen zijn nodig aan zowel het reglement van de FSMA over de complianceofficers als aan de wet van 2 augustus 2002.

De rol van onafhankelijke bestuurders van genoteerde ondernemingen verankeren

VASTSTELLINGEN

Onafhankelijke bestuurders spelen een **sleutelrol in bepaalde situaties** (bv. bij transacties met een verhoogd risico op **waardeverschuiving** ten nadele van minderheids-aandeelhouders¹).

Op grond van de **Corporate Governance Code** stellen de meeste genoteerde ondernemingen ten minste 3 (formeel) onafhankelijke bestuurders aan.

Of dit in de praktijk werkelijk voor de nodige *checks & balances* zorgt wordt pas duidelijk als het er echt op aankomt. De FSMA komt vaak tussen om de onafhankelijke bestuurders te ondersteunen in hun taak.

(1) <https://www.fsma.be/nl/faq/vragen-en-antwoorden-met-betrekking-tot-inbrengen-natura-fusies-splitsingen-en-gelijkgestelde>

ACTIE

De FSMA ziet een aantal mogelijke evoluties die de positie van onafhankelijke bestuurders verder kunnen versterken, **zoals**;

- het opnemen in de wet van de goede praktijk om ten minste **drie onafhankelijke bestuurders** te hebben opnemen in de wet.
- Bestuursorgaan moet **expliciet verklaren** dat er geen elementen zijn die de onafhankelijkheid van de voorgestelde bestuurder in twijfel trekken of, indien die er wel zijn, deze toelichten en uiteenzetten waarom het meent dat de voorgestelde bestuurders toch onafhankelijk zijn.

De nodige teksten om bovenstaande aanpassingen in te voeren, werden overgemaakt aan de regering.

Goed bestuur zal alleen aan belang winnen (**ESG**). De FSMA zet haar dialoog met de (onafhankelijke) bestuurders dus onverminderd voort.

Een beroepsverbod invoeren voor veroordeelde bestuurders van genoteerde ondernemingen

VASTSTELLINGEN

Momenteel bestaat er **geen beroepsverbod** voor **bestuurders van genoteerde ondernemingen die strafrechtelijk veroordeeld werden voor ernstige misdrijven**, in tegenstelling tot wat geldt voor bestuurders van bv. kredietinstellingen.

ACTIE

Er zou kunnen worden overwogen om **bij wet** voor alle bestuurders van genoteerde vennootschappen en vennootschappen met genoteerde obligaties een **beroepsverbod** in te voeren zoals in de financiële sector:

- Bij een strafrechtelijke veroordeling voor een van de **inbreuken vermeld in artikel 20 van de Bankwet**.
- **Duurtijd:**
  - **20 jaar** bij een gevangenisstraf van meer dan 12 maanden
  - **10 jaar** bij andere gevangenisstraffen, bij geldboetes, en bij een veroordeling met uitstel.

De nodige teksten om bovenstaande in te voeren, werden overgemaakt aan de regering.

Aandeelhouders van genoteerde ondernemingen een rol geven bij de overdracht van significante activa

VASTSTELLINGEN

Momenteel bevat het Belgische vennootschapsrecht geen rol voor aandeelhouders bij de overdracht van significante activa.

In een aantal andere landen moeten ze geraadpleegd worden of hun goedkeuring geven.

ACTIE

De FSMA stelt voor om voor genoteerde ondernemingen **bij wet** een systeem van **voorafgaande goedkeuring of raadpleging van de aandeelhouders** in te voeren bij de **overdracht van significante activa**.

Er werden teksten overgemaakt aan de regering om overdrachten van drie vierde (of meer) van de activa van genoteerde vennootschappen door de algemene vergadering te laten goedkeuren.

De beoogde modaliteiten zijn:

- Stemming met gewone meerderheid
- Geen tussenkomst van de FSMA
- 12 maanden look back voor de berekening van de drempel om omzeiling te voorkomen

Gsm-verzekeringen omkaderen

VASTSTELLINGEN

De Ombudsman ontvangt **veel klachten over gsm-verzekeringen**.

Sommige verzekeringscontracten bieden een initiële periode van gratis dekking (teaser), met vervolgens stijgende maandelijkse premiebetalingen.

De gevolgen voor de consument zijn nefast:

- De aandacht van de consument gaat naar de teaser, eerder dan naar de andere modaliteiten van de verzekering.
- De consument heeft geen zicht op de totale kostprijs van de verzekering.

ACTIE

De FSMA heeft via een **reglement de commercialisering** verboden van **multimedia-verzekeringen met variërende premie- betalingen**:

- Periodieke premies moeten even hoog zijn en gelijk gespreid zijn over de looptijd van het contract.
- Teasers en geleidelijk stijgende premiebetalingen zijn niet meer toegelaten.

Meer informatie: [FSMA-reglement verbiedt bepaalde multimedia-verzekeringsovereenkomsten](#)

Het reglement trad in werking op 13 november 2022.

Brandverzekeringen vereenvoedigen

VASTSTELLINGEN

Brandverzekeringscontracten zijn vaak **moeilijk verstaanbaar**:

- Dat bleek in de nasleep van de overstromingen in 2021.
- De Ombudsman krijgt hier vele vragen over.

Het regeerakkoord voorziet wettelijk vastgelegde **minimumvoorwaarden** voor de meest voorkomende verzekeringscontracten.

ACTIE

Aandachtspunten zijn:

- Eenvoudig **taalgebruik**
- Hantering van het principe **‘alles is gedekt, behalve...’**
- Duidelijke **structuur** van de contracten.
- Verklarende **woordenlijst** met duidelijke en gestandaardiseerde definities
- Naar een **vergelijkingstool** voor brandverzekeringen

Het overleg met de sector hierover is momenteel lopende.

De impact van kosten op het rendement van producten in kaart brengen

VASTSTELLINGEN

Beleggers betalen kosten voor hun beleggingsproducten. Deze kosten verminderen het rendement.

Terwijl kosten aanzienlijk kunnen verschillen tussen producten, houden beleggers daar onvoldoende rekening mee:

- Ze vergelijken onvoldoende de kosten van verschillende producten.
- Ze beschikken niet over een referentiekader om de kosten van een product te beoordelen.

ACTIE

De FSMA wil **beleggers sensibiliseren** voor de impact van de totale kosten op hun belegging.

Daartoe publiceerde de FSMA al een studie over de kosten verbonden aan beleggingen in fondsen, zie: www.fsma.be. Een dergelijke studie over gestructureerde notes werd eveneens uitgevoerd.

Andere acties :

- Sectorverslag over productgovernance met **goede praktijken en aanbevelingen**.
- Publicatie van een **toegankelijke uitleg over de samenhang tussen de kostenoverzichten** die in de verschillende stadia van een levenscyclus van een product aan de klant worden overgemaakt (bv. KID's, MiFID-kostenoverzichten bij intekening en nadien, prospectussen, ...).
- Publicatie van een **referentiekader** over de kosten, om beleggers ertoe aan te zetten producten te vergelijken.
- **Identificatie** van beleggingsproducten met erg **hoge kosten** en de producenten en distributeurs daarover **aanspreken**.

Alternative Dispute Resolution organiseren in België

VASTSTELLINGEN

Financiële consumenten die een geschil hebben met hun financiële bemiddelaar kunnen terecht bij Ombudsfm. Maar een uitspraak van Ombudsfm is niet bindend.

De andere optie, naar de rechtbank stappen, kost veel tijd en geld.

In sommige landen bestaan er systemen van *'Alternative Dispute Resolution'*.

ACTIE

De FSMA stelt voor om met de sector te **onderhandelen** over de invoering van een systeem van **alternatieve geschillenbeslechting** zoals in andere landen.

Gesprekken met de sector zijn opgestart over een uitbreiding van de bevoegdheden van de ombudsdiensten, aanpassing van de procedures en van de communicatiekanalen tussen de ombudsdiensten en de FSMA.

De doelstelling is de ombudsdiensten te versterken en de toegang van de consument tot deze diensten te vergemakkelijken.

FSMA Academy

VASTSTELLINGEN

De regelgeving evolueert steeds sneller. Ze is technisch en complex.

De vraag naar vorming en communicatie over de verwachtingen van de FSMA stijgt.

ACTIE

De FSMA wil tegemoetkomen aan deze nood met een **dubbel aanbod**:

- **FSMA Webinars**: voortzetting van de open webinars die sinds twee jaar georganiseerd worden voor iedereen die belangstelling heeft voor onderwerpen in verband met de bevoegdheden van de FSMA
- **FSMA Academy**: uitbreiding van het aanbod met een vormingsprogramma gericht op jonge werknemers uit de financiële sector

Het projectplan werd uitgewerkt. Het programma en de effectieve lancering ervan worden nog bepaald.

Wikifin 'On Tour'

VASTSTELLINGEN

Wikifin, het programma financiële educatie van de FSMA, is na 10 jaar uitgegroeid tot een vaste waarde.

Het financieel educatief centrum in Brussel, het **Wikifin Lab**, kent een groot succes en is ook dit schooljaar **volgeboekt** met klassen van het secundair onderwijs – het Lab kan de vraag niet meer volgen.

De FSMA streeft er ook naar de bekendheid van Wikifin verder te vergroten.

ACTIE

De FSMA overweegt om een **mobiel initiatief** uit te werken om met Wikifin op nieuwe plaatsen aanwezig te zijn, wat zal bijdragen tot **grotere zichtbaarheid** voor Wikifin.

Verschillende **mogelijke pistes** worden momenteel onderzocht, zoals een Wikifin-bus.

Conclusies